

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายเจริญ ภัคตินากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๖/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๔๒/๒๕๕๓

วันที่ ๒๗ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๔

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่ ๑ มติของพรรคผู้ถูกร้องที่ให้ผู้ร้องพ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคติดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ร้องในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๕ วรรคสาม หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ มติของพรรคผู้ถูกร้องที่ให้ผู้ร้องพ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๕ วรรคสาม หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่ ๑ มติของพรรคผู้ถูกร้องที่ให้ผู้ร้องพ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคติดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ร้องในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๕ วรรคสาม หรือไม่

เห็นว่า การพิจารณาว่ามติของพรรคการเมืองที่ให้ผู้ร้องพ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคที่ผู้ร้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคตามมาตรา ๑๐๖ (๗) ติดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ หรือไม่ นั้น ควรต้องพิจารณาถึงเหตุที่มา รวมถึงความชอบด้วยกฎหมายของมตินั้นด้วย เพราะเพียงแต่การมีมติให้พ้นจากสมาชิกพรรคย่อมมีผลกระทบต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ในตัว ดังนั้น หากพิจารณาเพียงแต่มติและผลของมติ โดยไม่พิจารณาถึงสาเหตุที่มาของมติว่าเป็นอย่างไร ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่แล้ว มติดังกล่าวย่อมติดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑/๒๕๔๒ ดังนั้น กรณีตามคำร้องเมื่อผู้ร้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้องจึงต้องสังกัดพรรคการเมือง ทั้งนี้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๓) ที่ต้องการให้

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอีกสถานะหนึ่งคือการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง นอกเหนือจากสถานะการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือสถานะเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๒ และต้องอยู่ภายใต้บังคับและปฏิบัติตามข้อบังคับพรรคการเมืองที่ผู้ร้องสังกัดตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ต้องการให้การบริหารและการดำเนินกิจการทางการเมืองเป็นไปอย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพ เมื่อผู้ร้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง แต่กลับกระทำผิดวินัยและจรรยาบรรณของพรรคผู้ถูกร้องอย่างร้ายแรง โดยการแสดงตนปรากฏต่อสาธารณชนผ่านสื่อมวลชนอย่างชัดเจนว่าผู้ร้องได้ประกาศว่าตนเองมาอยู่กับพรรคภูมิใจไทย โดยการแถลงเปิดตัวและขึ้นป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ในนามพรรคภูมิใจไทย ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงการกระทำอันเป็นการละเมิดต่อข้อบังคับของพรรคผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องก็ชอบที่จะดำเนินการทางวินัยและลงโทษผู้ร้องตามข้อบังคับของพรรคผู้ถูกร้อง และการที่คณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องมีมติร่วมกันโดยวิธีลงคะแนนลับด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการบริหารและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ผู้ร้องพ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง กรณีจึงเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๖ (๗) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๐ วรรคสาม ทั้งมูลเหตุอันเป็นที่มาของมติที่ให้ผู้ร้องพ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคก็เป็นกรณีที่ผู้ร้องถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยและจรรยาบรรณของพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งเกิดจากพฤติกรรมและการกระทำส่วนตัวของผู้ร้อง มิได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ร้องในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่อย่างใด และการพ้นจากสมาชิกภาพความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ร้องเป็นเพียงผลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๖ (๗) บัญญัติไว้ ดังนั้น มติของพรรคผู้ถูกร้องที่ให้ผู้ร้องพ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคจึงไม่ขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ร้องในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๕ วรรคสาม

ประเด็นที่ ๒ มติของพรรคผู้ถูกร้องที่ให้ผู้ร้องพ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๕ วรรคสาม หรือไม่

เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๓) บัญญัติว่า ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และมาตรา ๑๐๖ (๗) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๐ (๔) บัญญัติให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงเมื่อลาออกหรือพรรคการเมืองมีมติให้พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง จากบทบัญญัติดังกล่าวแสดงถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจพรรคการเมืองที่จะพิจารณาและมีมติให้สมาชิกผู้ใดพ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคนั้นได้ และเมื่อมีมติแล้วถือว่าสมาชิกภาพของการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของผู้นั้นย่อมสิ้นสุดลง ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งเพื่อเป็นองค์กรหรือสถาบันหลักในทางการเมืองที่จะพัฒนาระบบประชาธิปไตยและการปกครองประเทศให้มีความมั่นคง ดังนั้น กรณีตามคำร้องเมื่อผู้ร้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้องจึงต้องสังกัดพรรคการเมืองตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๓) บัญญัติไว้ และต้องอยู่ภายใต้บังคับและปฏิบัติตามข้อบังคับพรรคการเมืองที่ผู้ร้องสังกัดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เมื่อผู้ร้องเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง แต่กลับกระทำความผิดวินัยและจรรยาบรรณของพรรคผู้ถูกร้องอย่างร้ายแรง โดยการละทิ้งอุดมการณ์และแนวทางของพรรคเพื่อประโยชน์สำหรับตนเอง จนเป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณชนว่าฝักใฝ่กับพรรคการเมืองอื่น ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงการกระทำอันเป็นการละเมิดต่อข้อบังคับของพรรคผู้ถูกร้อง เมื่อข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้องเป็นไปตามหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและประกาศใช้ตามกฎหมายแล้ว ย่อมนำมาใช้บังคับผู้ร้องได้ ผู้ถูกร้องก็ชอบที่จะดำเนินการทางวินัยและลงโทษผู้ร้องตามข้อบังคับของพรรคผู้ถูกร้อง และการที่คณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องมีมติร่วมกันโดยวิธีลงคะแนนลับด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการบริหารและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ผู้ร้องพ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง กรณีจึงเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๖ (๗) ทั้งมูลเหตุอันเป็นที่มาของมติดังกล่าวก็เป็นกรณีที่ผู้ร้องถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยและจรรยาบรรณของพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งเกิดจากพฤติกรรมและการกระทำส่วนตัวของผู้ร้อง มิได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ร้องในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่อย่างใด และการพ้นจากสมาชิกภาพความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ร้องเป็นเพียงผลตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๖ (๗) บัญญัติไว้ ดังนั้น มติของพรรคผู้ถูกร้องที่ให้ผู้ร้องพ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคจึงไม่ขัดต่อหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๕ วรรคสาม

ดังนั้น จึงเห็นว่า มติของพรรคผู้ถูกร้องที่ให้ผู้ร้องพ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคไม่ขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ร้องในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และไม่ขัดต่อหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๕ วรรคสาม

นายเจริญ ภัคดีธนากุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ